

Sprawozdanie z pracy Prezydium Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS w kadencji 2006-2008

1. Wybór i ukształtowanie się nowego Prezydium oraz Komisji Naukowych
Walne Zgromadzenie PKN ICOMOS zwołane w dniu 27 stycznia 2006 na Zamku Królewskim w Warszawie dokonało wyboru Prezesa oraz dziewięcioosobowego nowego Prezydium i powierzyło mu realizację uchwalonych wniosków.

Podczas pierwszego zebrania w dniu 13 lutego 2006 Prezydium ukonstytuowało się następująco:

Prof. Andrzej Tomaszewski – przewodniczący
Prof. Ewa Łużyniecka - wiceprzewodnicząca
Prof. Krzysztof Pawłowski – wiceprzewodniczący
Prof. Bogusław Szmygin – wiceprzewodniczący
Dr Andrzej Michałowski – sekretarz generalny
Dr Ewa Święcka – zastępca sekretarza generalnego
Dr hab. Danuta Kłosek Kozłowska – skarbnik
Prof. Stanisław Medeksza
Prof. Zbigniew Paszkowski
Dr Małgorzata Włodarczyk

Dalsze prowadzenie sekretariatu PKN ICOMOS powierzono pani mgr Katarzynie Pałubskiej. W dniu 24 października 2007 dr Andrzej Michałowski w pisemnym oświadczeniu zrzekł się z powodów zdrowotnych funkcji generalnego sekretarza: na posiedzeniu Prezydium w dniu 13 listopada 2007 Prezydium powołało do pełnienia tej funkcji zastępcę, dr Ewę Święcką. Realizując uchwałę walnego Zgromadzenia stworzono Komisje Naukowe PKN i powołano ich przewodniczących:

Komisja Architektury Militarnej – przew. dr hab. Piotr Molski
Komisja Ogrodów historycznych i Krajobrazu Kulturowego przew. dr Andrzej Michałowski, a po jego rezygnacji mgr Barbara Werner.
Komisja Architektury drewnianej – przew. prof. Zbigniew Paszkowski
Komisja Cmentarzy historycznych – przew. – dr Tadeusz Rutkowski
Komisja Historii Architektury Sakralnej – przew. prof. Ewa Łużyniecka
Komisja Ochrony Stanowisk Archeologicznych – przew. prof. Stanisław Medeksza
Komisja Malarstwa Ściennej – przew. dr Ewa Święcka
Komisja Miast Historycznych – przew. dr hab. Danuta Kłosek –Kozłowska
Komisja Problemów Technicznych Budowli zabytkowych – przew. prof. Jerzy Jasieńko
Komisja Teorii Konserwacji – przew. prof. Bogusław Szmygin
Komisja Architektury Współczesnej – przew. dr Małgorzata Włodarczyk

Informacja o utworzeniu Komisji została podana do wiadomości na stronie internetowej PKN ICOMOS wraz z nazwiskami i adresami elektronicznymi przewodniczących i apelem o akces do wybranych Komisji.

W okresie mijającej kadencji odbyło się łącznie osiem zebrań Prezydium. Ze względu na obciążenia zawodowe członków Prezydium i konieczność ponoszenia kosztów podróży do Warszawy przez pięcioro jego członków (poza zebraniem konstytucyjnym nigdy nie było pełnego składu członków) zdecydowano się w przypadkach wymagających konsultacji na bezpośrednie kontakty telefoniczne lub pocztą elektroniczną.

2. Członkowie PKN ICOMOS

U progu kadencji PKN ICOMOS liczył 171 członków osobowych (w tym 15 członków honorowych) oraz 7 członków instytucjonalnych. Prezydium przyjęło do końca bieżącej kadencji 26 nowych członków (pozostawiając jedną kandydaturę do późniejszego rozpatrzenia). Trzem członkom nadano godność członków honorowych (profesorowie Stanisław Latour, Andrzej Rottermund, Jan Tajchman). Ponadto przyjęto dwóch członków instytucjonalnych (miasta Jawor i Świdnica).

Odeszli od nas nasi wybitni członkowie: profesor Tadeusz Chrzanowski, profesor Stanisław Latour, mgr Michał Witwicki i profesor Wiktor Zin.

3. Koło Młodych

Realizując uchwałę Walnego Zgromadzenia powołano do życia Koło Młodych PKN ICOMOS, powołując na jego organizatora i opiekuna dr Włodzimierza Witkowskiego. Zebranie założycielskie Koła odbyło się 16 listopada 2007 i od tego czasu Koło rozwija działalność.

4. Komisje Naukowe

Zorganizowanie działalności naukowo-zawodowej członków PKN ICOMOS w poziomej strukturze Komisji Naukowych stanowiło jeden z podstawowych celów Prezydium. Wynikało to z przekonania, iż praca w grupach tematycznych organizujących zebrania naukowe członków, a również organizujących (lub współorganizujących) konferencje naukowe, powinna dać lepsze wyniki, niż sporadyczne organizowanie konferencji w ramach całego Komitetu. Wynikało również z braku zaplecza logistycznego, które byłaby w stanie sprawnie zorganizować dużą konferencję. Ponadto konfliktowe sytuacje z MKiDzN utrudniały zdobywanie środków na ten cel.

Ocena działalności Komisji Naukowych dokonana była przez Prezydium dwukrotnie: na posiedzeniu w dniu 23 czerwca 2008 (z udziałem zaproszonych przewodniczących Komisji) oraz na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2008, w obecności Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej). Wykazała ona, że zamysł pokrycia strukturą Komisji wszystkich głównych obszarów działań i zainteresowań członków naszego Komitetu był zbyt ambitny i okazał się niejednokrotnie nierealny z zderzeniem z rzeczywistością. Z jednej strony wysiłki przewodniczących komisji rozбивały się o brak czasu i zainteresowania potencjalnych członków, z drugiej niektórzy przewodniczący nie podjęli wysiłku stworzenia komisji. Część komisji albo nie powstała, albo nie podjęła widocznej działalności. Natomiast niektóre komisje działają dobrze, rozwijają się i mają osiągnięcia. Są to przede wszystkim:

Komisja Architektury Militarnej,

Komisja Teorii Konserwatorskiej

Komisja Historii Architektury Sakralnej

Komisja Historycznych Ogródów i Krajobrazu Kulturowego

Komisja Historycznych Miast

Komisje te organizują tematyczne konferencje naukowe, z których ukazują się publikacje.

O szczegółach działalności aktywnych komisji opowiedzą nam sami przewodniczący

5. Międzynarodowe Komitety Naukowe ICOMOS

Członkowie PKN ICOMOS są czynni w ośmiu komitetach:

Komitet Architektury Militarnej: mgr Lidia Klupsz organizatorka i pierwsza przewodnicząca komitetu, na zgromadzeniu generalnym w Quebecu wybrana wiceprzewodniczącą.

Komitet Dziedzictwa Podzielonego: prof. Romana Cielątkowska (członek rzeczywisty) organizatorka europejskiej grupy roboczej „Dziedzictwo wspólne”.

Komitet Historycznych Ogrodów i Krajobrazu Kulturowego: mgr Barbara Werner wiceprzewodnicząca, dr Andrzej Michałowski (członek honorowy)

Komitet Kształcenia Konserwatorów: prof. Andrzej Tomaszewski (honorowy przewodniczący)

Komitet Malarstwa Ściennego: dr Ewa Święcka (członek rzeczywisty)

Komitet Miast Historycznych: prof. Krzysztof Pawłowski (członek honorowy), dr hab. Danuta Kłosek Kozłowska (członek rzeczywisty)

Komitet Technicznych Problemów Konserwacji: prof. Jerzy Jasieńko (członek rzeczywisty)

Komitet Teorii i Filozofii Konserwatorskiej: prof. Andrzej Tomaszewski

Pan Prezes już nam powiedział

Pozostają następujące komitety, do których należy rekomendować członków PKN ICOMOS

Komitet Dokumentacji (dr hab. Robert Kunkel)

Komitet Dziedzictwa Archeologicznego (prof. Stanisław Medeksza)

Komitet Drewna (prof. Zbigniew Paszkowski)

Komitet Dróg Kulturalnych (prof. Ewa Łużyńska)

Komitet Turystyki (prof. Rafał Czermer)

6. Udział w pracach międzynarodowych gremiów ICOMOS

Zgromadzenie Generalne: Quebec, listopad 2008. W Zgromadzeniu uczestniczyła sześciuosobowa polska delegacja. Wygłoszono 4 referaty (Andrzej Białkiewicz i Maria Żychowska, Danuta Kłosek-Kozłowska, Bogusław Szmygin, Andrzej Tomaszewski) Jednej z czterech sekcji kongresu przewodniczył Bogusław Szmygin)

Komitet Wykonawczy: Bogusław Szmygin, członek Komitetu od 2002, wybrany przez Zgromadzenie Generalne w Quebecu na trzecią kadencję (2009-2011)

Komitet Doradczy: prof. Andrzej Tomaszewski, członek od 2002

Rada Naukowa: Lidia Klupsz (członek 2005-2008), Andrzej Tomaszewski (członek od 2005)

Odbyły się trzy doroczne konferencje powyższych gremiów, uczestniczyli w nich wszyscy ich polscy członkowie:

Edynburg, wrzesień 2006

Pretoria, październik 2007

Quebec, październik 2008

Europejska Grupa Regionalna ICOMOS

Odbyły się dwie doroczne konferencje prezesów europejskich komitetów narodowych ICOMOS i europejskich członków Komitetu Wykonawczego: w Sibiu (kwiecień 2007) i w Bernie (maj 2008). W obu uczestniczyli Bogusław Szmygin i Andrzej Tomaszewski)

7. Nagroda im Jana Zachwatowicza

Nagroda PKN ICOMOS ustanowiona była w dwóch kategoriach:

- główna nagroda międzynarodowa, na której kolejne edycje uzyskiwano środki od różnych sponsorów (głównie od BRE Bank)
- nagroda międzynarodowa za najlepsze prace dyplomowe z dziedziny ochrony zabytków, sponsorowana przez Krystynę Zachwatowicz i Andrzeja Wajdę

Po zmianie regulaminu nagroda ta została przyznana dwukrotnie

- za rok 2007 otrzymali ją profesorowie Maria Brykowska i Edmund Małachowicz (wręczenie nagród odbyło się 26 czerwca 2007)
- za rok 2008 nagrodę przyznano profesorowi Zygmuntowi Świechowskiemu i arch. Lili Onyszczenko, konserwatorowi zabytków Lwowa (wręczenia dokonano 27 października 2008).

8. Współpraca z organizacjami społecznymi i instytucjami

PKN ICOMOS utrzymywał bieżące kontakty z SKZ, TOnZ i ICOM. Szczególnie ścisła była współpraca z SKZ, zwłaszcza z jego prezesem prof. Jerzym Jasieńko. Dotyczyła ona przede wszystkim wspólnych działań na rzecz zmiany sytuacji służb konserwatorskich. Ponadto na łamach „Wiadomości Konserwatorskich” SKZ publikowane były informacje bieżące o działaniach ICOMOS. Podobnie wspólne działania podejmowaliśmy z TOnZ. Wspólnie z PKN ICOM występowaliśmy w MKiDzN w sprawie poprawy sytuacji w muzealnictwie polskim. Współpraca z Polskim Komitetem UNESCO dotyczyła monitoringu polskich miejsc światowego dziedzictwa i propozycji nowych wpisów na listę UNESCO. Współorganizując konferencje naukowe łączono siły z Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie, Politechniką Łódzką, Politechniką Lubelską, Politechniką Wrocławską oraz Politechniką Gdańską z KOBiDZ oraz lokalnymi władzami samorządowymi.

9. Wydawnictwa

PKN ICOMOS nie prowadził własnej działalności wydawniczej. Mimo świadomości, że wydawnictwa siostrzanych organizacji nie pokrywają całego obszaru zainteresowań środowiska konserwatorskiego i że istnieje potrzeba zwłaszcza dokonywania tłumaczeń i publikowania nowych dokumentów międzynarodowych, nie udało się kontynuować tradycji wydawniczych poprzednich kadencji. PKN ICOMOS poprzez swoich członków włączał się natomiast w działalność wydawniczą innych organizacji lub instytucji, mających takie możliwości. Dzięki prof. Ewie Łużynieckiej, redaktorowi periodyku Politechniki Wrocławskiej „Architectus”, jego łamy zostały udostępnione naszemu Komitetowi. Dzięki prof. Bogusławowi Szmyginowi możliwe było wydanie pod jego redakcją serii publikacji książkowych wspólnie przez PKN ICOMOS i Politechnikę Lubelską.

10. Działania dotyczące sytuacji służb konserwatorskich w Polsce

Od początku poprzedniej kadencji (2003-2005) PKN ICOMOS uznał za priorytet działania na rzecz zmiany sytuacji państwowych służb konserwatorskich.

30 listopada 2005 zostało zwołane w tej sprawie nadzwyczajne Walne Zgromadzenie, które uchwaliło apel do nowo powołanego ministra KiDzN Michała Ujazdowskiego. Liczne interwencje w tej sprawie w okresie dwuletnich rządów PIS nie przyniosły skutku. Po ostatnich wyborach Prezydium PKN ICOMOS wystosowało kolejny apel do ministra Bogdana Zdrojewskiego. Projekt nowelizacji ustawy w wersji PIS został bez konsultacji skierowany do Rządu. Interwencja prezesa PKN ICOMOS i prezesa SKZ (wspólna wizyta u min. Zdrojewskiego w dniu 27 czerwca 2008) nie przyniosła skutku. Projekt ustawy został w dniu 27 października 2008 odrzucony przez Rząd. W ten sposób po trzech latach daremnych wysiłków sprawa znalazła się w punkcie wyjścia.

Sprawozdanie finansowe za okres kadencji 2006-2008 stanowi odrębne opracowanie

Dr Ewa Świącka
Sekretarz Generalny PKN ICOMOS